

ZAKON O RUDARSTVU

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se uslovi i način eksploatacije rudnog blaga u zemlji i na njenoj površini, na rečnom ili jezerskom dnu ili ispod njega, kao i izgradnja, korišćenje i održavanje rudarskih objekata.

Odredbe ovog zakona ne odnose se na eksploataciju peska, šljunka i kamena iz korita vodotoka, sprudova, napuštenih korita i s obala prirodnih vodotoka, prirodnih i veštačkih akumulacija i sa područja ugroženog erozijom, koji ne sadrže primese drugih korisnih mineralnih sirovina.

Član 2.

Rudno blago, kao prirodno dobro u državnoj svojini, može se koristiti pod uslovima i na način utvrđen zakonom.

Za korišćenje rudnog blaga plaća se naknada, u skladu sa zakonom.

Rudnim blagom, u smislu ovog zakona, smatraju se sve organske i neorganske mineralne sirovine u čvrstom, rastresitom, plastičnom, tečnom i gasovitom stanju ili u prirodnim rastopinama koje se nalaze u primarnom ležištu, u nanosima, rudarskim iskopinama i odlagalištima i tehnogene sirovine (u daljem tekstu: mineralne sirovine).

Član 3.

Mineralnim sirovinama, u smislu ovog zakona, smatraju se:

- 1) sve vrste uglja i uljnih škriljaca;
- 2) ugljoodonici u tečnom i gasovitom stanju (nafta i gas) i ostali prirodni gasovi;
- 3) radioaktivne mineralne sirovine;
- 4) metalne mineralne sirovine i njihova upotrebljiva jedinjenja;
- 5) tehnogene mineralne sirovine;
- 6) nemetalne mineralne sirovine i sirovine za dobijanje građevinskog materijala;

7) sve vrste soli i sonih voda;

8) podzemne vode iz kojih se dobijaju korisne mineralne sirovine i geotermalna energija, kao i podzemne vode vezane za rudarsku tehnologiju i gasovi koji se sa njima javljaju (u daljem tekstu: podzemne vode).

Član 4.

Eksploatacijom mineralnih sirovina, u smislu ovog zakona, smatra se izvođenje radova na otvaranju, pripremi, razradi i otkopavanju ležišta kao i transport mineralnih sirovina i izvođenje drugih rudarskih radova u zemlji i na njenoj površini.

Eksploatacijom mineralnih sirovina smatra se i izvođenje radova na pripremi i oplemenjivanju mineralnih sirovina, a u eksploataciji nafte i zemnih gasova i radovi na separaciji nafte i gasa, pripremi nafte i gasa na eksploatacionom polju za transport i uskladištenje, izdvajanje prirodnih tečnih gasova (etan, propan, butan i prirodni gazolin u degazolinažama i sličnim postrojenjima, kao i transport ovih sirovina sabirnim naftovodima i gasovodima na eksploatacionom polju.

Član 5.

Primenom mineralnih sirovina, u smislu ovog zakona, smatra se: odabiranje, klasiranje po krupnoći, drobljenje, mlevenje, mikronizacija, odvajanje korisnih minerala od jalovog materijala, a kod složenih sirovina i odvajanje pojedinih mineralnih sastojaka u cilju koncentracije pojedinih korisnih minerala putem mehanizovanih postupaka, pri čemu se ne menja njihov hemijski sastav; luženje rastvorljivih korisnih mineralnih sirovina i iskopina i dalje pripremanje rastvora u cilju koncentracije korisnih komponenti; primarna prerada ukrasnog i drugog kamena; podzemna i površinska gasifikacija ležišta, bakteriološki i drugi biološki postupci.

Član 6.

Oplemenjivanjem mineralnih sirovina, u smislu ovog zakona, smatraju se svi termički i hemijski postupci radi poboljšanja osobina i vrednosti mineralnih sirovina pri čemu se bitno ne menja njihov hemijski sastav.

Član 7.

Rudarskim radovima, u smislu ovog zakona, smatraju se radovi na: izradi bušotina; u bušotinama i na izradi svih horizontalnih, kosih i vertikalnih jamskih prostorija; rekonstrukciji rudarskih objekata, postrojenja i uređaja; otvaranju, razradi i eksploataciji ležišta; odlaganju jalovog materijala i deponovanju korisnih mineralnih sirovina; odlagalištu flotacijske jalovine i svi radovi na eksplotacionom polju koji su u funkciji eksploatacije i pripreme mineralnih sirovina; radovi koji se izvode na osnovu rudarskih projekata i drugih projekata koji su sastavni deo rudarskih projekata, kao i radovi koji se obavljaju u cilju istraživanja mineralnih sirovina.

Član 8.

Rudarskim objektima, postrojenjima i uređajima, u smislu ovog zakona, smatraju se:

- 1) objekti, postrojenja i uređaji u sastavu rudnika koji su neposredno vezani za tehnološki proces istraživanja, eksploataciju i pripremu mineralnih sirovina i odlaganje jalovine, šljake, pepela i mineralnih sirovina na deponijama za homogenizaciju;
- 2) mašine i uređaji namenjeni svim fazama tehnoloških procesa podzemne i površinske eksploatacije mineralnih sirovina;
- 3) objekti, postrojenja i uređaji za zaštitu rudnika od podzemnih i površinskih voda;
- 4) objekti, postrojenja i uređaji na naftnim i gasnim poljima koji su neposredno vezani za tehnološki proces istraživanja, eksploataciju i transport nafte, gasa i podzemnih voda na eksploatacionom polju;
- 5) objekti za podzemno skladištenje prirodnog gasa i sirove nafte;
- 6) objekti, postrojenja i uređaji koji čine celinu sa električnom mrežom rudnika;
- 7) glavni i pomoćni magacini eksploziva i eksplozivnih sredstava na eksploatacionom polju;
- 8) objekti, postrojenja i uređaji za eksploataciju podzemnih voda ili drugih mineralnih sirovina cevnom sistemom i bušotinama.

Član 9.

Eksploatacija mineralnih sirovina i izgradnja, korišćenje i održavanje rudarskih objekata, vrši se na način kojim se obezbeđuje optimalno tehno-ekonomsko iskorišćavanje ležišta mineralnih sirovina, bezbednost ljudi, objekata i imovine, a u skladu sa savremenim naučnim dostignućima, propisima, standardima i tehničkim normativima koji se odnose na tu vrstu objekata i radova i propisima kojima su utvrđeni uslovi u pogledu zaštite na radu, zaštite od požara i eksplozije i zaštite životne sredine.

Član 10.

Preduzeće, odnosno drugo pravno lice koje vrši eksploataciju mineralnih sirovina dužno je da istovremeno sa eksploatacijom vrši i istraživanja radi obnavljanja rezervi mineralnih sirovina, kao i radi planiranja i sprovođenja mera kojima se sprečava ugrožavanje životne sredine u skladu sa propisima o zaštiti životne sredine.

Član 11.

Na području koje predstavlja zaštićeni prostor prirode, celinu od kulturno-istorijskog i graditeljskog značaja, turističko rekreativnu celinu, izvorište od posebnog značaja za regionalno snabdevanje vodom i drugi zaštićeni prostor, eksploatacija mineralnih

sirovina može se odobriti kada je to u opštem interesu, uz prethodnu saglasnost organa nadležnog za izdavanje uslova za uređenje prostora.

Član 12.

Nadzor nad primenom odredaba ovog zakona, drugih propisa, standarda, tehničkih normativa i normi kvaliteta koji se odnose na eksploataciju mineralnih sirovina, kao i nad primenom mera zaštite na radu i zaštite od požara i eksplozije pri eksploataciji mineralnih sirovina, vrši ministarstvo nadležno za poslove rudarstva (u daljem tekstu: Ministarstvo).

II. EKSPLOATACIJA MINERALNIH SIROVINA

1. Zajedničke odredbe

Član 13.

Eksploataciju mineralnih sirovina može obavljati preduzeće, odnosno drugo pravno lice (u daljem tekstu: preduzeće) koje je upisano u sudski registar za obavljanje te delatnosti i koje za obavljanje poslova tehničkog rukovođenja, nadzora i drugih stručnih poslova utvrđenih ovim zakonom ima zaposlene koji ispunjavaju propisane uslove u pogledu vrste i stepena školske spreme, radnog iskustva i ovlašćenja za obavljanje tih poslova.

Eksploataciju mineralnih sirovina mogu da vrše i strana pravna lica pod uslovima i na način utvrđen ovim zakonom i zakonom kojim se uređuju prava stranih lica u pogledu korišćenja dobara od opšteg interesa.

Ispiranje plemenitih metala i drugih minerala iz rečnih nanosa može se odobriti i fizičkom licu pod uslovom da sve isprane količine metala mesečno ponudi Narodnoj banci Jugoslavije po tržišnim cenama.

Vlasnici, odnosno korisnici zemljišta, kao i preduzeća kojima su preneti na upravljanje dobra od opšteg interesa, mogu na zemljištu čiji su vlasnici, odnosno korisnici, bez odobrenja Ministarstva, vrši eksploataciju sirovina za dobijanje građevinskog materijala za sopstvene potrebe u toku jedne godine i to:

- 1) pravno lice - lomljenog kamena do 1.000 m³, peska i šljunka do 200 m³ i opekarske gline do 80 m³;
- 2) fizičko lice - lomljenog kamena do 250 m³, ukrasnog kamena do 10 m³, peska i šljunka do 40 m³ i opekarske gline do 25 m³.

Za korišćenje mineralnih sirovina u količinama iz stava 4. ovog člana ne plaća se naknada.

O izvođenju radova iz stava 4. ovog člana, podnosi se prijava Ministarstvu, najkasnije osam dana pre početka izvođenja radova.

Vlasnici, odnosno korisnici zemljišta i preduzeća iz stava 4. ovog člana, dužni su da po završetku radova na eksploataciji sirovina, a najkasnije u roku od tri meseca od dana prestanka eksploatacije, privedu zemljište prvobitnoj nameni, odnosno preduzmu mere zaštite zemljišta na kome su izvodili radove.

Član 14.

Mineralne sirovine daju se na korišćenje aktom Vlade Republike Srbije kojim se određuje: vrsta mineralne sirovine koja se daje na korišćenje; prostor na kome će se vršiti eksploatacija; uslovi korišćenja mineralnih sirovina i vreme na koje se daje mineralna sirovina na korišćenje.

Na osnovu akta iz stava 1. ovog člana, preduzeće kome su date na korišćenje mineralne sirovine i Ministarstvo zaključuju ugovor kojim se bliže određuju uslovi korišćenja mineralnih sirovina, rokovi, način i uslovi plaćanja naknade za korišćenje mineralnih sirovina, kao i prava i obaveze u pogledu preduzimanja mera na obezbeđivanju opšte sigurnosti, zaštite okoline i drugih mera pri korišćenju te vrste mineralne sirovine.

Član 15.

Davanje mineralnih sirovina na korišćenje vrši se javnim nadmetanjem ili prikupljanjem ponuda.

Oglas o javnom nadmetanju sadrži naročito podatke o: vrsti mineralne sirovine kome se daje na korišćenje i prostoru na kome je ležište te mineralne sirovine; uslovima davanja na korišćenje mineralne sirovine; uslovima koje mora ispuniti podnosilac ponude u pogledu tehničko-tehnološke opremljenosti i kadrova i drugih uslova za korišćenje određene vrste mineralne sirovine; roku za podnošenje ponude i roku u kome će učesnici biti obavješteni o rezultatima javnog nadmetanja, koji ne može biti duži od 15 dana od isteka roka za podnošenje prijave.

Prikupljanje ponuda vrši se u slučaju kada se daju na korišćenje mineralne sirovine od strateškog značaja za Republiku za čiju eksploataciju je podoban mali broj preduzeća.

Ponude za davanje na korišćenje mineralnih sirovina prikuplja Ministarstvo.

Prioritet u dobijanju mineralnih sirovina na korišćenje ima, pod jednakim uslovima, preduzeće koje je vršilo istraživanje na prostoru na kome će se obavljati eksploatacija te mineralne sirovine.

Ako pravo da koristi mineralne sirovine dobije preduzeće koje nije vršilo istraživanje, preduzeće koje je vršilo istraživanje ima pravo potraživanja uloženi sredstava.

Član 16.

Visinu naknade za korišćenje mineralnih sirovina, kao i bliže uslove za davanje na korišćenje mineralnih sirovina, utvrđuje Vlada Republike Srbije.

Visina naknade iz stava 1. ovog člana određuje se prema:

- 1) vrsti mineralne sirovine;
- 2) kvalitetu mineralne sirovine;
- 3) količini eksploatacionih rezervi mineralne sirovine;
- 4) tržišnoj ceni korisnih komponenata sadržanih u mineralnoj sirovini i očekivanom profitu;
- 5) nameni korišćenja mineralne sirovine (za sopstvene potrebe ili za potrebe tržišta).

Sredstva ostvarena od naknade za korišćenje mineralnih sirovina u visini od 80% su prihod Republike, a u visini od 20% su prihod opštine na čijoj teritoriji se vrši eksploatacija mineralnih sirovina i opštine koja je pretrpela štetne posledice eksploatacije mineralnih sirovina, a koriste se prema programu koji donose skupštine opština, za sprečavanje i otklanjanje štetnih posledica eksploatacije mineralnih sirovina.

U pogledu naplate, zastarelosti, kamata i kontrole plaćanja naknade za korišćenje mineralnih sirovina, primenjuju se propisi o porezu na dobit korporacija.

2. Odobrenje za eksploataciju

Član 17.

Eksploatacija mineralnih sirovina vrši se na osnovu odobrenja za eksploataciju koje izdaje Ministarstvo.

Član 18.

Uz zahtev za izdavanje odobrenja za eksploataciju podnosi se:

- 1) situaciona karta u razmeri 1:25000 sa ucrtanim granicama eksploatacionog polja, javnim saobraćajnicama i drugim objektima koji se nalaze na tom polju i naznačenjem vrste mineralne sirovine koja se namerava eksploatisati, opština na čijoj se teritoriji nalazi eksploataciono polje i početka eksploatacionih radova;
- 2) potvrda o bilansnim rezervama mineralnih sirovina koja se izdaje prema propisima o geološkim istraživanjima;
- 3) projekat o eksploataciji ležišta mineralnih sirovina sa prikazom načina eksploatacije i podacima o metanoobilnosti, zaprašenosti i zavodnjivosti, oplemenjivanju, upotrebi, plasmanu, merama zaštite i sanacije životne sredine, kao i podacima o potrebnim sredstvima za organizovanje rada i stručnim kadrovima;
- 4) projekat rekultivacije degradiranog zemljišta;
- 5) akt organa nadležnog za poslove urbanizma u pogledu usaglašenosti eksploatacije mineralnih sirovina sa odgovarajućim prostornim, odnosno urbanističkim planovima;

6) saglasnost ministarstva nadležnog za poslove poljoprivrede i šumarstva kada se eksploatacija vrši na poljoprivrednom ili šumskom zemljištu;

7) saglasnost ministarstva nadležnog za poslove zaštite životne sredine;

8) saglasnost ministarstva nadležnog za poslove vodoprivrede, ako se eksploatacijom mineralnih sirovina utiče na režim voda.

Član 19.

Odobrenje za eksploataciju određuje se:

1) vrsta mineralne sirovine koja se namerava eksploatisati;

2) kapacitet proizvodnje prema bilansnim rezervama;

3) položaj i tačne granice eksploatacionog polja;

4) rok u kome se moraju završiti pripremni radovi i početi sa eksploatacijom.

Član 20.

Ministarstvo će ukinuti odobrenje za eksploataciju mineralnih sirovina ako se:

1) ne otpočne sa eksploatacijom u određenom roku;

2) nastavi sa radovima koji se ne izvode u skladu sa rudarskim projektom po isteku roka koji utvrdi rudarski inspektor;

3) eksploatacijom ugrožava život i zdravlje ljudi i životna sredina, a druge mere predviđene ovim zakonom i drugim propisima nisu dovoljne da se to spreči.

Član 21.

Preduzeće kome je dato odobrenje za eksploataciju za određene mineralne sirovine, može na istom eksploatacionom polju vršiti i eksploataciju drugih mineralnih sirovina koje nisu obuhvaćene datim odobrenjem, po prethodno sprovedenom postupku za davanje na korišćenje mineralnih sirovina.

Ako odobrenjem iz stava 1. ovog člana nisu obuhvaćene sve vrste mineralnih sirovina koje se nalaze na određenom eksploatacionom polju, korišćenje neobuhvaćenih mineralnih sirovina može se dati drugom preduzeću pod uslovima i na način propisan ovim zakonom.

Član 22.

Odobrenje za ispiranje plemenitih metala i drugih minerala iz rečnih nanosa koje vrše fizička lica, izdaje Ministarstvo.

U zahtevu za izdavanje odobrenja iz stava 1. ovog člana, navodi se reka ili potok sa pritokama čiji se nanosi žele ispirati, kao i približna količina metala koja se može godišnje isprati.

Odobrenje za ispiranje plemenitih metala i drugih minerala sadrži:

- 1) naziv reke ili potoka sa pritokama čiji će se nanosi ispirati;
- 2) rok važenja odobrenja;
- 3) vreme početka ispiranja plemenitih metala;
- 4) vodoprivrednu saglasnost, ako se ispiranjem plemenitih metala utiče na režim voda.

Član 23.

Ministarstvo izveštava Narodnu banku Jugoslavije o svakom izdatom odobrenju iz člana 22. stav 3. ovog zakona.

Ako Ministarstvo utvrdi da se lice kome je izdato odobrenje ne bavi ispiranjem plemenitih metala duže od šest meseci ili da dobijene količine ovih metala nije ponudilo u određenom roku Narodnoj banci Jugoslavije, ukinuće izdato odobrenje i o tome obavestiti Narodnu banku Jugoslavije.

3. Eksploataciono polje

Član 24.

Eksploatacija mineralnih sirovina vrši se na eksploatacionom polju.

Eksploataciono polje obuhvata istražni prostor u kome su overene bilansne rezerve mineralnih sirovina, kao i prostor predviđen za jalovišta i za izgradnju objekata prerade, održavanja, vodozahvata i drugih objekata, a ograničeno je odgovarajućim linijama na površini ili prirodnim granicama i prostire se neograničeno u dubinu zemlje.

Ako postoje uslovi za otvaranje više rudarskih objekata na jednom eksploatacionom polju, može se aktom odavanja mineralnih sirovina na korišćenje eksploataciono polje ograničiti samo na jedan deo ležišta mineralne sirovine.

Član 25.

Izgradnja zgrada, javnih puteva, železničkih pruga, kanala i drugih saobraćajnica, kao i električnih vodova visokog napona sa određenim zaštitnim stubovima na eksploatacionom polju, može se odobriti po prethodno pribavljenoj saglasnosti Ministarstva.

Pre izdavanja akta o uslovima za uređenje prostora za izgradnju objekata iz stava 1. ovog člana, pribavlja se mišljenje preduzeća koje vrši eksploataciju o predloženom pravcu i položaju ovih objekata na eksploatacionom polju.

Preduzeće koje vrši eksploataciju ima pravo na naknadu stvarne štete prouzrokovane izgradnjom objekata iz stava 1. ovog člana.

Pre izdavanja odobrenja za izgradnju ostalih objekata na eksploatacionom polju, pribavlja se mišljenje preduzeća koje vrši eksploataciju na tom eksploatacionom polju.

4. Izvođenje rudarskih radova

1. Tehnička dokumentacija za izvođenje rudarskih radova

Član 26.

Rudarski radovi se izvode u skladu sa tehničkom dokumentacijom za izvođenje rudarskih radova, koja sadrži dugoročni program eksploatacije mineralnih sirovina, godišnje planove izvođenja radova i rudarske projekte.

Tehnička dokumentacija iz stava 1. ovog člana izrađuje se na osnovu rezultata istraživačkih radova, analiza, elaborata o rezervama mineralnih sirovina A i B kategorije i druge dokumentacije kojima se razrađuju i analiziraju tehnički, tehnološki i ekonomski uslovi izvođenja radova, uslovi zaštite od požara, zaštite životne sredine, zaštite voda i zaštite na radu i drugi uslovi od uticaja na ocenu tehničko-tehnološke i ekonomske opravdanosti eksploatacije i izvođenja rudarskih radova.

Član 27.

Na osnovu podataka o utvrđenim količinama i kvalitetu mineralnih sirovina i uslova eksploatacije, preduzeće je dužno da izradi dugoročni program eksploatacije ležišta za period od najmanje 10 godina i godišnje planove izvođenja rudarskih radova.

Godišnje planove iz stava 1. ovog člana preduzeće donosi najkasnije do 31. decembra tekuće godine za narednu godinu.

Član 28.

Rudarski projekti jesu: glavni rudarski projekat, dopunski rudarski projekat i uprošćeni rudarski projekat.

Glavni rudarski projekat izrađuje se za izgradnju novih podzemnih i površinskih rudarskih objekata radi eksploatacije ležišta mineralnih sirovina, kao i za otvaranje novih rudnih ležišta u postojećim rudnicima.

Dopunski rudarski projekat izrađuje se za izvođenje rudarskih radova za izgradnju rudarskih objekata i za unapređenje primenjenih ili uvođenje novih metoda eksploatacije mineralnih sirovina.

Uprošćeni rudarski projekat izrađuje se za sva odstupanja od glavnog, odnosno dopunskog rudarskog projekta kao i za rudarske radove na istraživanju mineralnih sirovina i rudarske radove na eksploataciji manjih ležišta do 15 hiljada tona čija eksploatacija neće trajati duže od jedne godine.

Uprošćeni rudarski projekat izrađuje se i za izradu pojedinačnih bušotina za naftu, gas i podzemne vode, kao i za nadzemne objekte za eksploataciju, pripremu i transport nafte, gasa i vode.

Član 29.

Ministar nadležan za poslove rudarstva bliže propisuje sadržinu rudarskih projekata dugoročnog programa i godišnjih planova.

Član 30.

Rudarske projekte iz člana 28. ovog zakona, može izrađivati preduzeće odnosno drugo pravno lice koje je upisano u sudski registar za izradu rudarskih projekata i koje za svaku vrstu projekta koji izrađuje ima zaposlene koji u pogledu vrste i stepena školske spreme, radnog iskustva i ovlašćenja za projektovanje, ispunjavaju propisane uslove.

Preduzeće, odnosno drugo pravno lice iz stava 1. ovog člana, dužno je da se pri izradi projekata pridržava u svemu propisanih mera zaštite na radu, zaštite životne sredine, zaštite od požara i eksplozija, standarda i tehničkih normativa za rudarske radove i da koristi pouzdane podatke o utvrđenim količinama i kvalitetu mineralnih sirovina i uslovima eksploatacije.

Rudarske projekte kao i njihove sastavne delove moraju potpisati i lica koja su kao odgovorni projektanti rukovodili njihovom izradom.

Član 31.

U izradi glavnog i dopunskog rudarskog projekta ne može učestvovati lice koje je zaposleno u preduzeću ili organizaciji koja je na osnovu ovlašćenja iz zakona i drugih propisa donetih na osnovu zakona izdala uslove za izradu tih rudarskih projekata (vodoprivredni, sanitarni, geološki, saobraćajni, energetske, zaštite životne sredine), kao i lice zaposleno u Ministarstvu.

Član 32.

Glavni i dopunski rudarski projekti podležu tehničkoj kontroli.

Rudarski projekti urađeni u inostranstvu nostrifikuju se i podležu tehničkoj kontroli u skladu sa ovim zakonom.

Tehnička kontrola iz stava 1. ovog člana obuhvata kontrolu u pogledu primene mera i normativa zaštite na radu, zaštite životne sredine, zaštite od požara i eksplozija, sigurnosti objekata i ljudi i podzemnih, površinskih i susednih objekata, kao i kontrolu u pogledu primene savremenih dostignuća i metoda rudarske nauke i tehnike i usklađenosti sa tehničkim propisima, normativima i standardima.

Tehničkom kontrolom rudarskih projekata urađenih u inostranstvu proverava se da li su primenjeni propisi, mere i uslovi koji odgovaraju jugoslovenskim propisima, standardima, tehničkim normativima i normama kvaliteta određenih za izvođenje radova koji su predmet rudarskog projekta i usklađenost mera i mernih jedinica i drugih pokazatelja koji se primenjuju kod izrade rudarskih projekata.

Tehničku kontrolu projekata iz stava 1. ovog člana može vršiti preduzeće, odnosno drugo pravno lice ako ispunjava uslove propisane ovim zakonom za izradu rudarskih projekata.

Član 33.

Tehničku kontrolu rudarskog projekta ne mogu vršiti, odnosno u vršenju kontrole ne mogu učestvovati:

- 1) preduzeće, odnosno drugo pravno lice koje je izradilo taj projekat i investitor;
- 2) lice zaposleno u preduzeću ili drugom pravnom licu koje je uradilo rudarski projekat ili je učestvovalo u njegovoj izradi;
- 3) lice koje je zaposleno kod investitora na poslovima vezanim za realizaciju tog rudarskog projekta;
- 4) lice zaposleno u Ministarstvu.

Član 34.

Preduzeće, odnosno drugo pravno lice, koje je izvršilo tehničku kontrolu rudarskog projekta, dužno je da sačini izveštaj o izvršenoj tehničkoj kontroli rudarskog projekta i da na tom projektu potvrdi da je projekat urađen u skladu sa propisanim uslovima.

2. Odobrenje za izvođenje rudarskih radova

Član 35.

Izvođenju rudarskih radova po glavnom i dopunskom rudarskom projektu može se pristupiti kada se pribavi odobrenje za izvođenje rudarskih radova koje izdaje Ministarstvo.

Odobrenjem iz stava 1. ovog člana, utvrđuje se i obaveza rekultivacije zemljišta, u svemu prema projektu.

Član 36.

Uz zahtev za izdavanje odobrenja za izvođenje rudarskih radova po glavnom i dopunskom rudarskom projektu dostavlja se:

- 1) rudarski projekat u tri primerka sa potvrdom preduzeća, odnosno drugog pravnog lica koje je izvršilo tehničku kontrolu da je projekat urađen u skladu sa propisanim uslovima, izveštajem o izvršenoj tehničkoj kontroli, saglasnošću investitora na projekat i potvrdom organa koji je izdao akt o uslovima za uređenje prostora da je rudarski projekat urađen u skladu sa tim aktom;
- 2) potvrda o overenim bilansnim rezervama, izdata u skladu sa propisima o geološkim istraživanjima;
- 3) dokaz o pravu svojine ili korišćenja, odnosno službenosti na zemljištu koje je određeno za eksploataciju mineralnih sirovina za površine obuhvaćene projektom;
- 4) saglasnost organa nadležnog za poslove zaštite životne sredine o usklađenosti projekata sa uslovima za zaštitu i unapređenje životne sredine;
- 5) dokaz o plaćenju naknadi za promenu namene korišćenja poljoprivrednog zemljišta;
- 6) projekat o rekultivaciji zemljišta urađen u skladu sa propisima;
- 7) vodoprivredna saglasnost za projekte;
- 8) dokaz o plaćenju naknadi za isečenu šumu.

Ako su za izvođenje radova iz stava 1. ovog člana, posebnim zakonom propisani i drugi uslovi, uz zahtev se podnose i dokazi o ispunjenosti tih uslova.

Član 37.

Izvođenju rudarskih radova po uprošćenom rudarskom projektu iz člana 28. stav 4. ovog zakona, može se pristupiti po pribavljenoj saglasnosti Ministarstva, a ukoliko se tim radovima utiče na režim voda i narušava životna sredina i ministarstva nadležnog za poslove vodoprivrede, odnosno zaštite životne sredine.

Izvođenju rudarskih radova po uprošćenom rudarskom projektu iz člana 28. stav 5. ovog zakona, može se pristupiti na osnovu prijave koja se podnosi Ministarstvu najkasnije 15 dana pre početka izvođenja radova.

Član 38.

Preduzeće je dužno da o početku izvođenja radova izvesti rudarskog inspektora i nadležni organ opštine na čijoj teritoriji će izvoditi radove, najkasnije 15 dana pre početka izvođenja radova, a za radove kojima se utiče na režim voda ili narušava životna sredina i javno vodoprivredno preduzeće, odnosno ministarstvo nadležno za poslove zaštite životne sredine.

Preduzeće koje vrši eksploataciju nafte, prirodnog gasa i podzemnih voda, dužno je da, u istom roku, rudarskom inspektoratu i organu iz stava 1. ovog člana, prijavi početak radova na izradi svake bušotine.

3. Odobrenje za upotrebu rudarskih objekata

Član 39.

Rudarski objekat izgrađen po glavnom i dopunskom rudarskom projektu može se koristiti kada se pribavi odobrenje za upotrebu rudarskog objekta (u daljem tekstu: upotrebna dozvola).

Upotrebnu dozvolu, na zahtev investitora, odnosno izvođača radova izdaje Ministarstvo, u roku od osam dana od dana prijema izveštaja da je objekat podoban za upotrebu.

Upotrebna dozvola može se izdati i za deo rudarskog objekta koji predstavlja tehničko-tehnološku celinu i može se kao takav samostalno koristiti.

Ako je za izdavanje odobrenja za upotrebu rudarskog objekta posebnim zakonom propisana obaveza prethodnog pribavljanja saglasnosti ili dozvole drugih organa ili organizacija, uz zahtev iz stava 2. ovog člana podnosi se i ta saglasnost, odnosno dozvola.

Upotrebna dozvola izdaje se u formi rešenja, koje se u slučaju iz stava 3. ovog člana izdaje kao privremeno rešenje.

Član 40.

Upotrebna dozvola može se izdati ako se utvrdi:

- 1) da je rudarski objekat ili njegov deo izgrađen u skladu sa rudarskim projektom na osnovu koga je izdato odobrenje za izvođenje rudarskih radova i u skladu sa tehničkim propisima, normativima i standardima čija je primena obavezna pri izgradnji rudarskih objekata;
- 2) da su ispunjeni propisani uslovi u pogledu mera zaštite na radu, zaštite voda, zaštite od požara, zaštite životne sredine i drugi propisani uslovi za izgradnju i korišćenje te vrste objekata.

Član 41.

Ispunjenost uslova iz člana 40. ovog zakona, utvrđuje se tehničkim pregledom objekata.

Tehnički pregled rudarskog objekta obuhvata, prema prirodi rudarskog objekta, tehnički pregled rudarskih, mašinskih i građevinskih radova, električnih postrojenja (uređaja i instalacija) i postrojenja za zaštitu životne sredine, kao i tehnički pregled rudarske opreme i postrojenja.

Ministar nadležan za poslove rudarstva propisuje bliže uslove o vršenju tehničkog pregleda.

Član 42.

Ministarstvo može, obavljanje tehničkog pregleda rudarskog objekta ili njegovog dela, poveriti preduzeću ili drugom pravnom licu koje ispunjava uslove iz člana 30. ovog zakona.

Tehnički pregled rudarskog objekta ne mogu obavljati, odnosno u obavljanju pregleda ne mogu učestvovati preduzeća i lica koja su izradila, odnosno učestvovala u izradi rudarskog projekta za taj objekat i preduzeća koja su vršila tehničku kontrolu tog projekta.

Troškove tehničkog pregleda snosi investitor.

Član 43.

Ako se radi utvrđivanja podobnosti rudarskog objekta za upotrebu mora vršiti prethodna provera instalacija, uređaja i postrojenja, stabilnosti ili bezbednosti objekta, kao i druga ispitivanja ili kada je to predviđeno rudarskim projektom, može se odobriti puštanje tog objekta u probni rad.

Odobrenje za puštanje objekta u probni rad izdaje Ministarstvo, na zahtev investitora.

Odobrenjem iz stava 2. ovog člana utvrđuje se početak i trajanje probnog rada. Pre puštanja objekta u probni rad, investitor je dužan da obavesti rudarskog inspektora o početku probnog rada i da obrazuje stručnu komisiju koja će pratiti rezultat tog rada.

Po završetku probnog rada, investitor je dužan da zatraži tehnički pregled objekta i da stavi na uvid dokumentaciju o rezultatima probnog rada.

5. Ostale odredbe o eksploataciji mineralnih sirovina

Član 44.

Preduzeće koje vrši eksploataciju mineralnih sirovina, može, za svoje potrebe, koristiti vode koje se otvore rudarskim radovima sve do njihovog utoka u stalne površinske vode, po propisima o vodama i propisima o zaštiti životne sredine.

Član 45.

Ako se radovi u jamama i površinskim otkopima i njihovim delovima ili naftnim i gasnim poljima, kao i radovi na geotermalnim bušotinama moraju privremeno obustaviti zbog nepredviđenih okolnosti (provala gasova ili vode, problemi u vezi sa

gorskim udarom, jamski požari, poremećaji na glavnim putevima za provetravanje, prolaženje, odvodnjavanje i prevoz, klizanje terena, erupcije, promene režima voda i sl.) preduzeće obaveštava o razlozima obustave radova rudarskog inspektora, najkasnije u roku od 24 sata od obustave radova.

O privremenoj obustavi radova, koja je unapred planirana, preduzeće je dužno da obavesti rudarskog inspektora, najkasnije 15 dana pre obustave radova.

Pre planirane obustave radova iz stava 2. ovog člana, koja će trajati duže od 30 dana, preduzeće je dužno da izvrši potrebno premeravanje, dopunu rudarskih planova i da sačini zapisnik o razlozima obustavljanja radova, sa navođenjem opasnosti koje se mogu pojaviti prilikom ponovnog otvaranja jame ili njenog dela, odnosno puštanja naftnog i gasnog polja u ponovnu proizvodnju.

Za vreme privremene obustave radova glavni jamski prostori i objekti na naftnim i gasnim poljima moraju se održavati u takvom stanju da se njima može prolaziti bez opasnosti.

Član 46.

Ako iz bilo kog razloga dođe do potpunog ili trajnog obustavljanja eksploatacije u pojedinim jamama ili površinskim otkopima ili u revirima za eksploataciju nafte i gasa, preduzeće je dužno da obavesti Ministarstvo, najkasnije 30 dana pre obustave radova.

U slučaju iz stava 1. ovog člana Ministarstvo obrazuje komisiju koja na licu mesta ispituje razloge za obustavljanje radova i posledica te obustave.

Ako komisija iz stava 2. ovog člana utvrdi da do obustave radova nije došlo iz razloga više sile ili krivicom drugoga, a da su nastale štetne posledice, Ministarstvo će predložiti nadležnom organu pokretanje postupka za utvrđivanje odgovornosti za štetu nastalu tom obustavom.

Član 47.

U slučaju trajne obustave radova, preduzeće je dužno da preduzme sve mere zaštite rudarskog objekta i zemljišta na kome su se radovi izvodili i mere zaštite i sanacije životne sredine radi obezbeđenja života i zdravlja ljudi i imovine, u svemu prema dopunskom rudarskom projektu trajne obustave radova. Preduzeće je takođe dužno da uradi glavni projekat o zatvaranju rudnika u kome će se tačno definisati svi potrebni parametri za eventualno kasnije, ponovno, otvaranje rudnika.

Rudarske planove i skice, meračke knjige i ostalu dokumentaciju o stanju rudarskih radova u vreme obustave rada, preduzeće je dužno da preda na čuvanje Ministarstvu, zajedno sa glavnim projektom o zatvaranju rudnika. Dokumentacija iz stava 2. ovog člana dostupna je svakom pravnom licu koje je zainteresovano za obnovu radova na napuštenom eksploatacionom polju.

Za obnovu radova iz stava 3. ovog člana, pribavlja se odobrenje za izvođenje radova, u skladu sa odredbama ovog zakona.

Član 48.

Preduzeće je dužno da u toku i po završetku izvođenja radova na eksploataciji mineralnih sirovina, a najkasnije u roku od jedne godine, od dana završetka radova na površinama na kojima su rudarski radovi završeni, izvrši rekultivaciju zemljišta u svemu prema projektu rekultivacije zemljišta, odnosno da preduzme mere zaštite zemljišta na kome su se izvodili radovi i mere zaštite i sanacije životne sredine i voda, radi zaštite života i zdravlja ljudi i imovine.

O merama iz stava 1. ovog člana, izveštava se Ministarstvo, ministarstvo nadležno za poslove poljoprivrede i vodoprivrede, odnosno zaštite životne sredine.

Član 49.

U preduzeću koje vrši eksploataciju mineralnih sirovina pravo na štrajk se ostvaruje pod uslovom da se u vreme održavanje štrajka obezbedi sigurnost objekata, uređaja i instalacija, zaštita života i zdravlja ljudi.

Član 50.

Radi obezbeđivanja iz člana 49. ovog zakona, u preduzeću koje vrši eksploataciju mineralnih sirovina, u vreme štrajka obavljaju se poslovi kojima se ostvaruje:

- 1) odvodnjavanje, provetravanje, održavanje prohodnosti puteva u objektu i održavanje uređaja, opreme i instalacija;
- 2) završetak započetih radova na osiguranju, izolaciji i transportu iskopina čije odlaganje može ugroziti živote i zdravlje zaposlenih i bezbednost rudarskih objekata, postrojenja i uređaja.

Zabranjeno je organizovanje i sprovođenje štrajka u jamskim postorijama ili u drugim objektima i prostorijama u kojima postoji potencijalna opasnost po život i zdravlje ljudi.

Opštim aktom preduzeća određuju se radna mesta u okviru kojih se vrše poslovi iz stava 1. ovog člana, a čije je obavljanje neophodno za obezbeđivanje uslova iz člana 49. ovog zakona, kao i objekti, odnosno prostorije iz stava 2. ovog člana.

Član 51.

U slučaju povreda odredaba o štrajku utvrđenih ovim zakonom, koje mogu imati za posledicu nastupanje neposredne opasnosti ili izuzetno teške posledice za život i zdravlje ljudi ili njihovu bezbednost i bezbednost imovine ili druge štetne neotklonjive posledice, Ministarstvo preduzima mere neophodne za sprečavanje nastupanja tih posledica i to:

- 1) uvođenje radne obaveze;

2) angažovanje radnika iz drugih tehničko-tehnoloških sistema i drugih radnika - pojedinaca;

3) pokretanje postupka za utvrđivanje odgovornosti direktora i članova organa upravljanja.

6. Katastar eksploatacionih polja

Član 52.

Katastar eksploatacionog polja vodi Ministarstvo.

U katastar eksploatacionih polja unose se svi podaci iz odobrenja za eksploataciju na određenom eksploatacionom polju, utvrđeno ograničenje eksploatacije, podaci o pomoćnim jamskim gradnjama van eksploatacionog polja, nastale izmene u vezi sa korisnikom eksploatacionog polja, kao i podaci o obustavljanju radova.

Eksploataciono polje vodi se u katastru eksploatacionih polja na ime preduzeća kome je dato odobrenje za eksploataciju na tom eksploatacionom polju.

Član 53.

Ministarstvo vodi i knjigu isprava i evidenciju preduzeća kojima je dato odobrenje za eksploataciju.

Knjigu isprava sačinjavaju: ugovor o davanju na korišćenje mineralnih sirovina; odobrenje za eksploataciju sa svim priložima podnetim uz zahtev za izdavanje odobrenja, kao i drugi podaci koji se odnose na eksploataciju mineralnih sirovina.

U katastar eksploatacionih polja, knjigu isprava i evidenciju preduzeća kojima je dato odobrenje za eksploataciju, imaju pravo uvida svi zainteresovani subjekti.

III. RUDARSKA MERENJA I RUDARSKI PLANOVI

Član 54.

Preduzeće je dužno da organizuje obavljanje poslova rudarskih merenja i da na osnovu izvršenih merenja izrađuje planove, odnosno karte iz kojih se može utvrditi stanje rudarskih radova, njihov međusobni položaj i položaj rudarskih radova u odnosu na prethodno izvedene rudarske radove, na objekte i vode na površini i na životnu sredinu.

U okviru poslova rudarskih merenja, preduzeće je dužno da izrađuje odgovarajuću grafičku dokumentaciju koja sadrži podatke o promenama na površini terena i o stanju rudarskih objekata u eksploatacionom polju.

Član 55.

Preduzeće je dužno da za vreme izvođenja radova obezbedi:

- 1) situacioni plan - kartu eksploatacionog polja;
- 2) geološku kartu eksploatacionog polja i njegove okoline sa karakterističnim geološkim profilima;
- 3) plan sa ucrtanom površinskom situacijom i podzemnim prostorima, odnosno površinskim otkopima i plan praćenja sleganja terena;
- 4) planove pojedinih jama, odnosno jamskih i površinskih otkopa;
- 5) otkopne i etažne planove svih jamskih i površinskih rudarskih radova;
- 6) planove energetske mreže (električne mreže, komprimiranog vazduha i dr.) vodovodne mreže, kao i jamskih postrojenja, sa osnovnim tehničkim podacima;
- 7) planove provetravanja jama i planove odbrane i spasavanja od iznenadnih opasnosti po život i zdravlje ljudi i bezbednost objekata;
- 8) hidrološke i tektonske planove, kao i planove sa naznačenim mestima za ispuštanje vode propisanog kvaliteta u prijemnike za rudarske objekte sa velikim dotokom vode i složenom tektonikom.

Planovi iz stava 1. tač. 4, 5. i 7. ovog člana, moraju se dopunjavati svakog meseca prema napredovanju rudarskih radova, a planovi iz tač. 6. i 8. samo kada nastanu promene. Ako se jamski radovi izvode u blizini prethodno izvedenih radova ili napuštenih delova jama, dopunjavanje planova vrši se prema potrebi i u kraćim rokovima.

Planovi se dopunjavaju i u kraćim rokovima kad se podzemni radovi izvode na području jamskih požara i akumulacije voda, kao i objekata na području iz člana 11. ovog zakona.

U nove rudarske planove moraju se preneti svi detalji iz prethodnih rudarskih planova, kao što su prethodni jamski otvori, prethodno izvedeni radovi i rasedi, visinske kote i drugi detalji.

Kopije planova iz stava 1. tač. 3. do 8. ovog člana, preduzeće je dužno da bez odlaganja, a najkasnije u roku od osam dana, dostavi rudarskom inspektoratu.

Član 56.

Preduzeće koje vrši eksploataciju nafte i zemnih gasova mora obezbediti:

- 1) situacioni plan eksploatacionog polja sa naznačenjem svih istražnih i eksploatacionih bušotina i ostalih uređaja;
- 2) geološku kartu eksploatacionog polja i njegove okoline, sa karakterističnim geološkim profilima;

- 3) tehnološku šemu eksploatacije i šemu eksploatacionih objekata na naftno - gasnom polju.
- 4) strukturnu kartu sa naznačenim granicama rubne vode;
- 5) podatke i izveštaje o bušenju, karotažnim merenjima, zacevljenju, perforaciji, osvajanju i merenju dinamičkog i statičkog pritiska, o količinama proizvedenih fluida, gasnom faktoru i svim ostalim fizičko - hemijskim analizama kolektora i fluida.

Član 57.

Situacioni plan eksploatacionog polja i sva rudarska merenja i grafička prikazivanja rudarskih radova moraju biti povezani sa tačkama državne trigonometrijske mreže.

Član 58.

O svim izvršenim rudarskim merenjima, preduzeće je dužno da vodi meračke knjige.

Meračke knjige moraju biti overene na način utvrđen propisima o overavanju poslovnih knjiga.

Član 59.

Ministar nadležna za poslove rudarstva bliže propisuje način vršenja rudarskih merenja, čuvanja originala planova i karata, izrada rudarskih planova i njihove razmere, kao i vođenje meračkih knjiga i internog katastra nepokretnosti rudnika.

IV. ZAŠTITNE MERE

Član 60.

Radi zaštite života i zdravlja zaposlenih, preduzeće je dužno da:

- 1) uredi zaštitu zaposlenih na radu, u skladu sa specifičnostima i opasnostima koje se mogu pojaviti;
- 2) organizuje obavljanje poslova zaštite na radu, u skladu sa ovim zakonom i propisima o zaštiti na radu;
- 3) obezbedi lična zaštitna sredstva i ličnu zaštitnu opremu zaposlenima;
- 4) obezbedi zaštitu od požara, havarija, akcidenata i drugih udesa i da organizuje poslove spasavanja;
- 5) organizuje proveru znanja zaposlenih iz oblasti zaštite na radu i akcije spasavanja u slučaju iznenadnih opasnosti po život i zdravlje ljudi i bezbednost objekata.

Član 61.

Radi zaštite voda i životne sredine, preduzeće je dužno da:

- 1) planira mere kojima se sprečava ugrožavanje režima voda i životne sredine, odnosno mere rekultivacije i sanacije i da obezbedi izvršenje propisanih mera;
- 2) vodi podatke o vrstama i količinama opasnih i štetnih materija koje koristi u vršenju delatnosti, odnosno da vodi podatke o vrstama i količinama opasnih, štetnih i otpadnih materija koje ispušta ili odlaže u životnu sredinu;
- 3) sprovodi mere i uslove za sprečavanje ugrožavanja režima voda i životne sredine sadržane u analizi uticaja obavljanja delatnosti na životnu sredinu i režim voda.

Član 62.

Merama zaštite voda i životne sredine obezbeđuje se:

- 1) neposredna kontrola sprovođenja propisanih mera zaštite voda i životne sredine;
- 2) izrada planova zaštite od havarija, akcidenata i drugih udesa;
- 3) praćenje uticaja vršenja delatnosti na režim voda i na životnu sredinu;
- 4) davanje predloga za preduzimanje mera zaštite i unapređivanja životne sredine i režima voda.

Član 63.

Za organizovanje, sprovođenje i unapređivanje poslova zaštite na radu i zaštite voda i životne sredine i za sprovođenje i unapređivanje mera zaštite na radu i mera zaštite voda i životne sredine, odgovoran je direktor preduzeća, kao i lica sa posebnim ovlašćenjima utvrđenim aktom o organizaciji i sistematizaciji radnih mesta u preduzeću.

Član 64.

Preduzeće, prema specifičnosti tehničko-tehnološkog procesa, organizuje poslove spasavanja i poslove zaštite od požara, havarija, akcidenata i drugih udesa.

Poslove spasavanja i zaštite od požara obavljaju zaposleni koji su za to osposobljeni u skladu sa posebnim propisima.

Član 65.

Preduzeće je dužno da vodi knjigu rudarskog nadzora u koju se upisuju naređenja rudarskog inspektora izdata na licu mesta u slučaju neposredne opasnosti po život i zdravlje zaposlenih i veće materijalne štete.

U knjigu iz stava 1. ovog člana, upisuju se i naređenja direktora i drugih lica sa posebnim ovlašćenjima, koja se odnose na zaštitu na radu i koja su izdata na licu mesta.

Knjiga rudarskog nadzora vodi se za svaku jamu, površinski kop, bušeće i remontno postrojenje, eksploataciono polje pri proizvodnji nafte i gasa, kao i za objekte pripreme mineralnih sirovina.

Član 66.

Zabranjeno je u rudarske podzemne prostorije i ostale rudarske objekte u kojima se pojavljuje metan i drugi zapaljivi gasovi ili opasna ugljena prašina i u zone opasnosti od eksplozija na objektima koji se nalaze na naftnim i gasnim poljima, unošenje lako zapaljivih materija, pribora za pušenje ili drugih sredstava koja mogu izazvati požar, upalu ili eksploziju, što mora biti obeleženo znacima upozorenja na vidnim mestima.

U rudarske podzemne prostorije, kao i ostale rudarske objekte, mogu se unositi i koristiti aparati za zavarivanje, samo pod uslovima i na način utvrđen posebnim propisima.

Zaposleni koji rukuje magacinom, skladištem ili rukovodi prevozom i prenosom eksplozivnih sredstava ili obavlja poslove miniranja, kao i druga lica koja po bilo kom osnovu dolaze u skladišne prostorije ili pomažu pri prevozu i prenosu eksplozivnih sredstava i miniranju, moraju se pridržavati propisanih mera zaštite na radu, zaštite životne sredine i mera zaštite od požara.

Odgovorna lica i drugi zaposleni koji učestvuju u tehnološkom procesu i obavljaju stručne poslove zaštite na radu, dužni su da sprovode i kontrolišu sprovođenje mera zaštite na radu i mera zaštite od požara koje se odnose na zaštitu od opasnosti eksplozije metana, drugih opasnih gasova ili ugljene prašine ili od agresivne mineralne prašine, jonizujućih zračenja, silikoze, provale vode ili požara.

Član 67.

Zadržavanje radnika u jamskim prostorijama posle radnog vremena, dozvoljeno je samo radi obavljanja poslova tehničko-tehnološkog procesa odobrenog od strane tehničkog rukovodioca rudarskog objekta.

Član 68.

Zaposleni i odgovorna lica dužni su da rade sa punom pažnjom radi bezbednosti svog života i zdravlja i života i zdravlja ostalih zaposlenih, zaštite rudarskih objekata, sredstava rada i drugih materijalnih dobara i da se pridržavaju utvrđenih mera zaštite na radu.

Zaposleni i odgovorna lica koja se ne pridržavaju utvrđenih mera zaštite na radu, zaštite od požara i drugih mera utvrđenih ovim zakonom, čine težu povredu radne obaveze.

Član 69.

Svaki zaposleni je dužan da bez odlaganja obavesti odgovorno lice o svakoj pojavi opasnosti pri izvođenju rudarskih radova, a naročito o pojavi eksplozivnih, zagušljivih i otrovnih gasova, o provali vode, požaru, klizanju zemljišta ili drugim pojavama koje mogu ugroziti bezbednost zaposlenih, materijalnih dobara i imovine i život i zdravlje ljudi.

Odgovorno lice dužno je da u slučaju iz stava 1. ovog člana, preduzme sve neophodne mere za sprečavanje nastupanja težih posledica po bezbednost zaposlenih i imovine i da o tome, bez odlaganja, obavesti rudarskog inspektora i organ unutrašnjih poslova i drugu nadležnu inspekciju.

Član 70.

O pojavama iz člana 69. ovog zakona, preduzeće vodi evidenciju koja naročito sadrži: podatke o vrsti pojave; vremenu njenog trajanja, uzroka nastanka i štetu koja je usledila nastankom pojave, kao i podatke o utvrđenoj odgovornosti.

Preduzeće je dužno da bez odlaganja izvesti rudarskog inspektora i organ unutrašnjih poslova o svakom smrtnom slučaju, grupnoj povredi i teškoj povredi na radu u preduzeću, a u slučaju havarija, akcidenata i drugih udesa, nadležnu inspekciju.

Član 71.

Preduzeća su dužna da u slučaju nesreće ili udesa jedna drugima neodložno pružaju pomoć, osim u slučaju kada pružanje te pomoći nije moguće zbog sopstvene opasnosti.

Član 72.

U slučaju opasnosti za preduzeće, sopstvenici i korisnici zemljišta dužni su da dozvole da se na njihovom zemljištu izvrše neophodni radovi potrebni za otklanjanje opasnosti.

U slučaju iz stava 1. ovog člana, preduzeće je dužno nadoknaditi pričinjenu štetu.

Član 73.

U pogledu mera zaštite na radu i zaštite životne sredine i drugih mera zaštite koji se odnose na izvođenje rudarskih radova koje nisu uređene ovim zakonom, primenjivaće se odredbe posebnih propisa kojima se uređuju te mere zaštite.

V. STRUČNA SPREMA ZA OBAVLJANJE ODREĐENIH POSLOVA PRI EKSPLOATACIJI MINERALNIH SIROVINA

Član 74.

Posle tehničkog rukovođenja i stručnog nadzora, izrade i tehničke kontrole rudarskih projekata, samostalnog obavljanja rudarskih merenja, samostalnog rukovanja eksplozivnim sredstvima i druge stručne poslove pri eksploataciji mineralnih sirovina, mogu obavljati zaposleni koji u pogledu stepena i vrste školske spreme i radnog iskustva ispunjavaju propisane uslove i koji imaju ovlašćenje za obavljanje tih poslova.

Član 75.

Poslove tehničkog rukovođenja može obavljati lice koje ima visoku školsku spremu rudarske struke, tri godine radnog iskustva na odgovarajućim poslovima i ovlašćenje za obavljanje tih poslova.

Član 76.

Poslove stručnog nadzora pri eksploataciji mineralnih sirovina može obavljati lice koje ima srednju školsku spremu rudarske, odnosno druge odgovarajuće struke, tri godine radnog iskustva na odgovarajućim poslovima i ovlašćenje za obavljanje tih poslova.

Član 77.

Izradu rudarskih projekata može obavljati lice koje ima visoku školsku spremu rudarske struke i ovlašćenje za projektovanje.

Izradu pojedinih delova rudarskog projekta mogu obavljati lica koja imaju visoku školsku spremu odgovarajuće struke i ovlašćenje za projektovanje.

Član 78.

Izradom glavnog i dopunskog rudarskog projekta može rukovoditi lice (odgovorni projektant) koje ima visoku školsku spremu rudarske struke, tri godine radnog iskustva na poslovima tehničkog rukovođenja, nadzora i drugim stručnim poslovima u rudarskim objektima za koje se projekat izrađuje i ovlašćenje za projektovanje.

Član 79.

Rudarskim merenjima i izradom rudarskih planova može rukovoditi lice sa visokom školskom spremom rudarske ili geodetske struke, tri godine radnog iskustva i ovlašćenjem za obavljanje tih poslova.

Rudarska merenja i izradu rudarskih planova može obavljati lice sa srednjom školskom spremom rudarskog ili geodetskog smera.

Član 80.

Poslovima zaštite na radu može rukovoditi lice koje ima visoku školsku spremu rudarske struke, tri godine radnog iskustva na odgovarajućim poslovima i ovlašćenje za obavljanje tih poslova.

Član 81.

Ovlašćenje za obavljanje poslova tehničkog rukovođenja, stručnog nadzora, projektovanja i drugih stručnih poslova utvrđenih ovim zakonom, stiče se polaganjem stručnog ispita.

Stručni ispit iz stava 1. ovog člana polaže se pred komisijom koju obrazuje ministar nadležan za poslove rudarstva.

Ministar nadležan za poslove rudarstva bliže propisuje način, uslove i program za polaganje stručnog ispita, kao i uslove za obavljanje ostalih stručnih poslova pri eksploataciji mineralnih sirovina.

VI. INSPEKCIJSKI NADZOR

Član 82.

Inspekcijski nadzor nad primenom odredaba ovog zakona i propisa donetih za njegovo sprovođenje, vrši Ministarstvo preko republičkih rudarskih inspektora.

Član 83.

Poslove rudarskog inspektora može obavljati lice koje ima visoku školsku spremu rudarske struke, ili elektro struke elektro-energetskog smera, odnosno mašinske struke i radno iskustvo od najmanje pet godina na poslovima eksploatacije mineralnih sirovina i položen stručni ispit.

Rudarski inspektor koji vrši nadzor nad rudarskim objektima koji su ugroženi metanom ili opasnom ugljenom prašinom, mora imati pored uslova iz stava 1. ovog člana, najmanje tri godine radnog iskustva u jamama sa metanom ili opasnom ugljenom prašinom, ili na poslovima istraživanja i eksploatacije nafte i gasa.

Član 84.

U vršenju nadzora nad primenom mera zaštite na radu u rudarskim objektima rudarski inspektor ima u svemu ovlašćenja i dužnosti inspektora rada, predviđene propisima o zaštiti na radu.

Preduzeće je dužno da omogući inspektoru ulazak u poslovne i pogonske prostorije, uzimanje uzoraka mineralnih sirovina i pogonskih materijala u cilju ispitivanja, kao i obezbeđivanje drugih dokaza.

Član 85.

Rudarski inspektor je ovlašćen i dužan da naročito proverava da li se:

- 1) pri izvođenju rudarskih radova primenjuju propisane mere i normativi zaštite na radu i propisi o bezbednosti lica i nepokretnih i pokretnih stvari;
- 2) eksploatacija mineralnih sirovina vrši na osnovu odobrenja za eksploataciju i saglasno tom aktu, odnosno saglasno odredbi člana 14. ovog zakona;
- 3) eksploatacija vrši na nivou parametara iz rudarskog projekta u pogledu stepena iskorišćenosti utvrđenih rezervi mineralnih sirovina i njihovog kvaliteta;
- 4) pri izvođenju rudarskih radova u svemu primenjuju tehnički propisi koji se odnose na te radove;
- 5) istovremeno sa eksploatacijom mineralnih sirovina vrše istraživanja radi obnavljanja rudnog blaga;
- 6) rudarski objekti u jami i na površini grade u skladu sa tehničkim propisima i projektima;
- 7) rudarski radovi na pripremi i eksploataciji izvode po godišnjem planu tih radova;
- 8) vrše propisana rudarska merenja, pravilno izrađuju i redovno dopunjavaju rudarski planovi i ostala dokumentacija potrebna za izvođenje rudarskih radova i uredno vode meračke knjige;
- 9) primenjuju propisani uslovi za raspoređivanje zaposlenih na odgovarajuće poslove i vrši njihovo osposobljavanje za rad na određenim poslovima;
- 10) transport, uskladištenje i rukovanje eksplozivnim materijalom i tečnim gorivom vrši na propisan način;
- 11) pripremni radovi kao i radovi na otkopavanju otkrivke na površinskim kopovima vrše u skladu sa projektom;
- 12) zapunjavanje otkopnih prostora pri podzemnoj eksploataciji, vrši u skladu sa projektom metode otkopavanja.

Rudarski inspektor je ovlašćen da naredi da se:

- 1) utvrđene nepravilnosti i nedostaci otklone u roku koji on odredi;
- 2) obustavi dalji rad na rudarskom objektu ili izvođenje pojedinih radova, ako:
 - a) u određenom roku nisu otklonjene utvrđene nepravilnosti i nedostaci;
 - b) se radovi na eksploataciji vrše bez odobrenja za izvođenje radova ili se ne vrše prema tehničkoj dokumentaciji na osnovu koje je izdato odobrenje;
 - v) utvrdi nedostatke koji predstavljaju neposrednu opasnost po život i zdravlje ljudi ili opasnost po imovinu.

Pored preduzimanja mera iz stava 1. ovog člana, inspektor je ovlašćen i da:

- 1) odredi mere obezbeđenja u slučaju opasnosti za život i zdravlje ljudi ili za bezbednost imovine;
- 2) podnese prijavu nadležnom organu za učinjeno krivično delo ili privredni prestup i da podnese zahtev za pokretanje prekršajnog postupka;
- 3) obavesti drugi organ, ako postoje razlozi za preduzimanje mera za koje je taj organ nadležan.

Preduzeće kome je rešenjem naloženo otklanjanje nedostataka i nepravilnosti u smislu stava 2. tačka 1. ovog člana dužno je da po njihovom otklanjanju o tome obavesti rudarskog inspektora u roku određenom rešenjem, koji ne može biti duži od osam dana.

Član 86.

Preduzeće u kome se dogodi smrtni ili grupni nesrećni slučaj, dužno je da o tome odmah obavesti rudarskog inspektora.

Rudarski inspektor dužan je da odmah na licu mesta ispita uzroke smrtnih i grupnih nesrećnih slučajeva, kao i da naredi mere koje se bez odlaganja moraju preduzeti i da u najkraćem roku podnese nadležnim organima obrazloženi izveštaj sa mišljenjem o uzrocima nesreće.

Član 87.

Protiv rešenja rudarskog inspektora može se izjaviti žalba ministaru nadležnom za poslove rudarstva, u roku od osam dana od dana prijema rešenja.

Žalba izjavljena protiv rešenja rudarskog inspektora ne odlaže izvršenje rešenja.

Član 88.

Rudarski inspektor dužan je da izvrši inspeksijski pregled rudarskih radova i objekata najmanje jedanput godišnje, a rudarskih objekata ugroženih metanom i opasnom ugljenom prašinom, najmanje jedanput u šest meseci.

VII. KAZNE NE ODREDBE

1. Krivična dela

Član 89.

Ko organizuje ili učestvuje u sprovođenju štrajka u jamskim prostorijama ili drugim objektima i prostorijama iz člana 50. stav 2. ovog zakona, kazniće se zatvorom od jedne do pet godina.

Član 90.

Ko u jamu sa metanom ili drugim zapaljivim gasom ili opasnom ugljenom prašinom ili u objekat na naftnom i gasnom polju unese lako zapaljivu materiju ili druge stvari čije je unošenje u takvu jamu, odnosno objekat zabranjeno (član 66. stav 1. ovog zakona), kazniće se zatvorom od jedne do pet godina.

Za pokušaj dela iz stava 1. ovog člana, učinilac će se kazniti.

Ako je delo iz st. 1. i 2. ovog člana učinjeno iz nehata, učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

Član 91.

Ko se, ulazeći po bilo kom osnovu u magacin, skladište ili spremište eksplozivnih sredstava ne pridržava propisanih mera zaštite na radu (član 66. stav 3. ovog zakona), kazniće se zatvorom od jedne do pet godina.

Član 92.

Ko ne vrši sprovođenje i kontrolu sprovođenja propisanih mera zaštite na radu, koje se odnose na zaštitu od eksplozije metana, drugih opasnih gasova ili ugljene prašine, ili od agresivne mineralne prašine, jonizujućih zračenja, provale vode ili požara (član 66. stav 4. ovog zakona), kazniće se zatvorom od jedne do pet godina.

2. Privredni prestupi

Član 93.

Novčanom kaznom od 15.000 do 80.000 novih dinara, kazniće se za privredni prestup pravno lice, ako:

- 1) vrši eksploataciju mineralnih sirovina bez odobrenja za eksploataciju (član 17.);
- 2) izvodi rudarske radove bez odgovarajuće tehničke dokumentacije i bez odobrenja nadležnog organa (čl. 26. i 35);
- 3) pri izradi rudarskog projekta ne postupi u skladu sa članom 30. stav 2 ovog zakona;
- 4) ne izvrši tehničku kontrolu rudarskog projekta saglasno odredbama člana 32. ovog zakona;
- 5) otpočne sa korišćenjem objekta, prostorija i uređaja pre nego što pribavi upotrebnu dozvolu (član 39.);
- 6) ne izvrši tehnički pregled rudarskog objekta saglasno odredbama člana 41. ovog zakona.

Za radnju iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu, novčanom kaznom od 1.000 do 5.000 novih dinara.

Član 94.

Novčanom kaznom od 10.000 do 50.000 novih dinara kazniće se za privredni prestup pravno lice, ako:

- 1) ne obezbeđuje optimalno tehno-ekonomsko iskorišćavanje ležišta mineralnih sirovina u skladu sa savremenim naučnim dostignućima i ako se ne pridržava propisa o zaštiti na radu ili drugih propisa o zaštiti života i zdravlja zaposlenih, kao i mera zaštite za bezbednost lica i imovine (član 9);
- 2) bez propisane saglasnosti eksploatiše mineralne sirovine na području na kome je za ove radove potrebna posebna saglasnost (član 11);
- 3) ne postupa u skladu sa članom 13. stav 4. tačka 1) i st. 6. i 7;
- 4) pri izvođenju radova po uprošćenom rudarskom projektu ne postupi u skladu sa odredbama člana 37. ovog zakona;
- 5) ne prijavi u određenom roku početak eksploatacionih radova (član 38);
- 6) ne postupi u skladu sa čl. 43, 47. i 48. i članom 50. stav 3. ovog zakona;
- 7) nema rudarske planove ili ih redovno ne dopunjava (član 55);
- 8) ne organizuje obavljanje poslova zaštite na radu, protivpožarne zaštite i spasavanja ili se ne snabde potrebnom opremom i ne organizuje poslove zaštite voda i životne sredine (čl. 60. i 61);
- 9) ne vodi knjigu rudarskog nadzora (član 65);
- 10) nastavi sa izvođenjem radova po prijemu rešenja o zabrani njihovog izvođenja pre nego što otkloni utvrđene nepravilnosti i nedostatke (član 85. stav 2. tačka 2).

Za radnju iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu, novčanom kaznom od 1.000 do 5.000 novih dinara.

3. Prekršaji

Član 95.

Novčanom kaznom od 3.000 do 10.000 novih dinara kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) u propisanom roku ne donese godišnji plan radova za otvaranje i eksploataciju mineralnih sirovina (član 27. stav 2);
- 2) u određenom roku ne obavesti nadležne organe o obustavi radova ili o smrtnom ili grupnom nesrećnom slučaju (član 45. stav 2. i član 70. stav 2);

3) ne vodi evidenciju o pojavama nastalih opasnosti pri izvođenju rudarskih radova, o uzrocima i posledicama tih pojava (član 70. stav 1);

4) ne omogući rudarskom inspektoru ulazak u poslovne i pogonske prostorije ili razgledanje planova, izveštaja i druge dokumentacije o stanju rudarskih radova, ili ako na drugi način ometa rudarskog inspektora u vršenju inspekcijskog nadzora (član 84. stav 2);

5) po otklanjanju nedostataka i nepravilnosti o tome ne obavesti rudarskog inspektora u određenom roku (član 85. stav 4).

Za radnju iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 300 do 1.000 novih dinara.

Član 96.

Novčanom kaznom od 300 do 1.000 novih dinara kazniće se za prekršaj fizičko lice ako vrši ispiranje plemenitih metala iz rečnih nanosa bez odobrenja, ili ako isprane količine plemenitih metala ne preda Narodnoj banci Jugoslavije, odnosno vrši eksploataciju na svom zemljištu suprotno odredbama ovog zakona (član 13. st. 3. i 4. tačka 2) i st. 6 i 7).

Član 97.

Novčanom kaznom od 100 novih dinara kazniće se za prekršaj na licu mesta zaposleni u preduzeću ako ne sprovodi mere zaštite na radu u smislu odredbe člana 68. stav 1. ovog zakona.

Novčanu kaznu iz stava 1. ovog člana izriče i naplaćuje rudarski inspektor na licu mesta.

VIII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 98.

Preduzeća i druga pravna lica kojima je do dana stupanja na snagu ovog zakona izdato odobrenje za eksploataciju mineralnih sirovina, nastavljaju sa eksploatacijom mineralnih sirovina pod uslovima pod kojima su stekli to pravo, s tim što su dužna da plaćaju naknadu u skladu sa aktom Vlade iz člana 16. stav 1. ovog zakona, počev od 1. januara 1996. godine.

Iznos sredstava koja preduzeća i druga pravna lica iz stava 1. ovog člana plaćaju na ime naknade za korišćenje mineralnih sirovina, utvrđuje se ugovorom koji zaključuju Ministarstvo i ta preduzeća i druga pravna lica, najkasnije do 31. decembra 1995. godine.

Član 99.

Do donošenja propisa iz člana 29. ovog zakona, primenjivaće se Pravilnik o sadržini rudarskih projekata ("Službeni glasnik Republike Srbije", br. 10/84).

Član 100.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaju da važe:

- 1) Zakon o rudarstvu ("Službeni glasnik SRS", prečišćen tekst br. 37/86 i br. 11/87 i 37/88);
- 2) odredbe člana 9. Zakona o izmenama zakona kojima su određene novčane kazne za privredne prestupe ("Službeni glasnik SRS", br. 6/89);
- 3) odredbe člana 63. Zakona o valorizovanju novčanih kazni za prekršaje iz republičkih zakona kojima su određene novčane kazne za prekršaje ("Službeni glasnik RS", br. 53/93).

Član 101.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".